

Linnéuniversitetets yttrande gällande SOU 2022:2 En skärpt syn på brott mot journalister och utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner

Yttrandet har beretts och sammanställts av Kersti Forsberg, verksamhetschef, Medieinstitutet Fojo.

Linnéuniversitetet välkomnar utredningens skrivningar om att journalister bör jämföras med förtroendevalda ur perspektivet att båda grupperna arbetar för demokratins fortlevnad (7.1). Dock följer på en eventuell lagändring att yrkesverksamma journalister också görs uppmärksamma på den, det kommer krävas utbildning så att den enskilde journalisten känner till ”skyddsvärdet” och kan åberopa detta vid polisanmälningar t ex.

Linnéuniversitetet välkomnar också resonemanget i avsnitt 7.2.4 om att Brott mot medborgerlig frihet skulle kunna vara en tänkbar väg för att enklare lagföra t ex olaga hot mot journalister.

Sedan 2018 har Medieinstitutet Fojo på uppdrag av regeringen arbetat förebyggande mot hat och hot mot journalister (7.4.3). Problemet är tyvärr växande och många journalister redovisar i allt högre grad hur trakasserier, hat och hot – eller oro för något av detta – leder till självcensur (7.5.2).

Det är därför av största vikt att rättsvårdande myndigheter ges möjlighet att agera inom detta område. I forskning från 2021 redovisas hur svenska journalister har ett ytterst lågt förtroende för rättsväsendets förmåga att ta tillvara på journalisters rättigheter som brottsoffer. Detta styrker ytterligare behovet av att särskilja journalisters yrkesuppdrag som viktigt för demokratin.

Linnéuniversitetet önskar särskilt uppmärksamma utredningens beskrivning av Polismyndighetens arbete i de särskilda demokrati- och hatbrottsgrupperna (7.4.5): *”Lokalpolisområden och organisatoriska enheter för brottsoffer- och personsäkerhetsverksamhet ansvarar för det lokala stödet till medie- hus och lokalpolitiker. Under valåret 2018 fanns i de flesta regioner en mer generell kontakt med mediehusen. Samma ambition finns för valåret 2022. Övriga år har kontakten varit mer knuten till specifika händelser. På nationell nivå samverkar Polismyndigheten med Säkerhetspolisen, Sveriges Kommuner och Regioner, Brottsoffermyndigheten och Brottsofferjouren Sverige. Det finns också en samverkansgrupp för säkerhetschefer i mediabranschen knuten till den nationella operativa avdelningen.”* Sid 269

En möjlighet till straffskärpning i likhet med den lagändring som gjorts kring ”grov kvinnofridskränkning” och som innebär att upprepade brott mot samma person skulle ge en ny och grövre brottsrubricering, vore en tänkbar väg att gå för att ge yrkesverksamma journalister bättre skydd och Polismyndigheten större möjligheter lagföra. Det är angeläget att i flera avseenden verka för att införa skärpningar med syfte att dessa ska ha en avskräckande effekt. Situationens allvar kräver det, då den registrerade otryggheten hos journalisterna är stor, deras förtroende för rättsstaten är lågt och det finns en allvarlig normalisering gällande vad man får säga eller göra mot en journalist i Sverige i dag, utan att det får konsekvenser.